

Szanowni Państwo,

W ciągu ostatnich dziesięciu lat Polska zredukowała o 1/3 emisję szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery - najwięcej spośród wszystkich krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Systematyczna redukcja szkodliwych zanieczyszczeń wynika z restrukturyzacji i unowocześnienia przemysłu, restrykcyjnych kar za zatrucie środowiska oraz inwestycji proekologicznych. Tylko w ubiegłym roku na tego typu inwestycje Polska wydała blisko 1,7% PKB, czyli ok. 2,1 mld euro, co plasuje nas w europejskiej czołówce.

W 1994 r. ratyfikowaliśmy Ramową Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, a podpisując protokół z Kioto w lipcu 1998 r. staliśmy się jej sygnatariuszem. Tym samym rząd Polski zdecydował się na realizację zobowiązań wynikających z konwencji, a oznacza to stabilizację gazów cieplarnianych do 2000 r. na poziomie roku bazowego 1988 oraz zadeklarował ograniczenie tej emisji w latach 2008-2012 do poziomu 94% emisji z roku 1988.

Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu postrzegana jest obecnie jako jeden z najważniejszych instrumentów prawa międzynarodowego. Niewątpliwie będzie on wpływał w najbliższych latach na kierunki rozwoju gospodarczego w wielu krajach świata, szczególnie zaś w państwach rozwiniętych. Zobowiązania państw w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych są postrzegane z jednej strony jako niezwykle trudne wyzwania, ale z drugiej strony jako szansa na zrównoważony rozwój gospodarczy z poszanowaniem środowiska, racjonalnym wykorzystaniem surowców, wprowadzaniem przyjaznych dla środowiska technologii oraz wzrostem udziału odnawialnych źródeł energii.

Udział Polski w globalnym podgrzewaniu planety to zaledwie 1,6%. W „produkcji” gazów cieplarnianych znajdujemy się na 16 miejscu. Według wszelkich raportów od 1992 r. emisja gazów cieplarnianych w naszym kraju wykazuje trwałą tendencję spadkową. Jednocześnie temu pozytywnemu zjawisku towarzyszy dynamiczny rozwój gospodarki i stałe tempo wzrostu produktu krajowego brutto. Ta dobra sytuacja jest m. in. skutkiem efektywniejszego wykorzystania energii. Pamiętajmy, że blisko 97% emisji dwutlenku węgla pochodzi z procesu spalania i użytkowania paliw w różnych sektorach gospodarczych, a tylko niespełna 3% z procesów przemysłowych.

Największą inwestycją ekologiczną w polskiej energetyce jest modernizacja elektrowni „Turów”. Jej koszt wynosił 1,5 mld USD. Emisje podstawowych zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, tlenków azotu i dwutlenku węgla utrzymują się poniżej dopuszczalnych norm w polskim rejonie „Czarnego Trójkąta”.

Mamy też sukcesy w wykorzystaniu źródeł odnawialnych, które tak mocno promuje Unia Europejska. Udaną inwestycją jest pierwsza ciepłownia geotermalna w podszczecińskich Pyrzycach. Obecnie miasto korzysta z dobrodziejstwa taniej energii, jaką zapewnia jeden z nowocześniejszych systemów geotermalnych w Europie. Podobnie jest na Podhalu, gdzie wykorzystuje się podziemne wody geotermalne do ogrzewania domów. W ostatnich miesiącach Ministerstwo Środowiska opracowało strategię wykorzystania energii odnawialnej, która przewiduje zwiększenie jej udziału do 2010 r. do poziomu 7,5%.

Wysypiska odpadów komunalnych wytwarzające szkodliwy dla atmosfery metan i dwutlenek węgla wyposażone są w instalacje pozwalające odzyskiwać ten gaz do ogrzewania pomieszczeń. Gazyfikacja miast i wsi, a w pierwszej kolejności miejscowości uzdrowiskowych, stała się priorytetem w nowej polityce ekologicznej państwa. Postanowienia Konwencji oraz Protokołu z Kioto wskazują, że zobowiązania powinny być spełnione w taki sposób, aby zapewnić efektywność ekonomiczną, a jednocześnie wzrost gospodarczy. W przeciwnym razie mogłoby dojść do wielu niekorzystnych zjawisk, zwłaszcza zachwiania akceptacji społecznej.

Musimy zdawać sobie sprawę z tego, że konwencja klimatyczna ma przede wszystkim charakter gospodarczy i polityczny. Narzucona przez konwencję stabilizacja emisji gazów cieplarnianych oraz protokół z Kioto wymagać będzie znacznych ograniczeń konsumpcji energii, zmian technologii spalania w procesach energetycznych i w transporcie, rozwoju odnawialnych, niekonwencjonalnych źródeł energii. Konwencja ma też znaczenie polityczne, ponieważ nie wszystkie kraje chcą w jednakowym stopniu uczestniczyć w procesach stabilizacji i redukcji emisji. Niektóre kraje rozwinięte wolałyby ograniczać szkodliwe emisje gazów poza swoim terytorium aniżeli u siebie stosować restrykcje. Na szczycie niechlubnej listy producentów dwutlenku węgla do atmosfery znajdują się: Stany Zjednoczone, Chiny, Rosja i Japonia. Te kraje są odpowiedzialne za prawie połowę całkowitej emisji dwutlenku węgla na świecie. Ważne jest, aby wszystkie kraje wspólnie uzgodniły międzynarodowe przedsięwzięcia na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla, handlu emisjami oraz czystszej produkcji. Wdrożenie handlu emisjami może przynieść Polsce wymierne korzyści materialne.

Zobowiązania „klimatyczne” stwarzają niepowtarzalną szansę na rozpoczęcie efektywnej współpracy pomiędzy krajami. Jedną z jej form jest organizowanie międzynarodowych konferencji naukowych takich jak „Wizerunki i rekonstrukcje pogody i klimatu w ostatnim tysiącleciu” (Kraków, 20-22 września 2000 r.). Spotkania takie dają szansę poszukiwania nie tylko nowych aspektów zmian klimatu, ale także praktycznych zastosowań otrzymanych już rezultatów badań. Polska dostrzega wielkie możliwości w tej dziedzinie i choć osiągnęliśmy poziom emisji poniżej zobowiązań przyjętych przez nasz kraj, nie oznacza to, że nie musimy już podejmować żadnych

działań. Wzrost gospodarczy przynosi ciągle nowe zagrożenia, dlatego realizacja postanowień konwencji będzie trudna i kosztowna.

Warto jednak pamiętać, że klimat naszej planety oraz standard życia przyszłych pokoleń zależy od naszych dzisiejszych czynów.

Antoni Tokarczuk
Minister Środowiska

Ladies and Gentlemen,

During last ten years Poland reduced by one third the emission of gas and dust atmospheric pollution, which is the largest value for all countries of Central and East Europe. Systematic reduction of air pollution is the result of restructurisation and modernisation of our industry, restrictive fines sentenced for environment pollution and pro-ecological investments. During only one year, 1999, Poland invested 1.7% of Gross National Product (about 2.1 milliard euro) for that purpose, placing us in the first ranks of all European countries investments in that field.

In 1994 Poland ratified United Nations Framework Convention on Climate Change and by setting our name to the Kioto Protocol in July 1998 we became its signatory. Thereby Polish government decided to realise the obligations resulting from the convention, which means stabilisation of greenhouse gases emissions up to 2000 at the level of 1998 and declaration of limitation of that emissions in the years 2008-2012 to the level of 94% of 1998 emission.

United Nations Framework Convention on Climate Change is considered at present to be one of the most important instruments of international law. Undoubtedly it will influence in the nearest future the economic development directions in many countries of the world, especially in the developed ones. The obligations according to the decrease of greenhouse gases emissions are perceived in many countries as very difficult challenge, but on the other hand as a chance for sustainable development, respectful for the environment, accompanied by rational natural resources management, introduction of environment-friendly technologies and increase of renewable energy resources usage.

Poland's contribution to the global warming is as little as 1.6%. As far as the emission of greenhouse gases is concerned we are at 16th place. According to many reports, since 1992 the greenhouse gases emission in our country has been constantly decreasing. At the same time this positive process is followed by dynamic economic development and permanent increase rate of Gross National Product. More effective energy management is one of the reasons. It is worth reminding that about 97% CO₂ emission is generated by burning and usage of fossil fuels in different economy sectors and only about 3% comes from industrial processes. The largest ecological investment in Polish power industry is the modernisation of "Turów" Power Plant. It costed \$1.5 milliard and now the emissions of most common polluting substances: SO₂, NO_x and CO₂ are maintained below Polish norms in the so-called "Black Triangle" region

(south-western Poland). We have also many achievements in utilisation of renewable energy resources, so much promoted by the European Community. A good example is the first geothermal heating plant in Pyrzyce near Szczecin. At present the town benefits of cheap energy provided by one of the most modern geothermal systems in Europe. Also in the region of Podhale (north of the Tatra Mts.) geothermal waters are used for houses heating.

Recently the Ministry of Environment worked out a strategy of renewable energy utilisation, in which the increase of its share is predicted up to 7.5% in 2010. Municipal dumping grounds producing methane and carbon dioxide are getting equipped with installations allowing to retrieve methane and use it for houses heating. Providing gas supply to towns and villages, especially health resorts, became the priority in the new ecological policy of the state.

The conclusions of UN Convention and Kioto Protocol prove that the realisation of obligations should coincide with economic effectiveness and development. Otherwise many negative phenomena could occur, especially the social acceptance could decrease.

We need to realise, that the climatic convention has first of all economic and political character. The imposed stabilisation of greenhouse gases emissions will need considerable limitations in energy consumption, changes in technologies of fuel burning in power production and transportation and the development of renewable, non-conventional energy resources. The convention has also the political meaning as not all the countries want participate in equal extent in the processes of stabilisation and reduction of the emissions. Some developed countries would prefer to limit the emissions outside their territory that apply the restrictions themselves. The biggest CO₂ emissions are generated by USA, China, Russia and Japan. Those countries are responsible for over half of global CO₂ emissions. It is of crucial importance that all the countries make common agreements about international programmes aimed at limiting of CO₂ emissions, emissions trade and less pollution-generating production. Introduction of the emissions trade may provide considerable benefits for Poland.

The "climatic" obligations create a unique chance for the commencement of effective international co-operation. One of its forms is organising international conferences like the one titled "Images and Reconstructions of Weather and Climate over the Last Millennium" (Cracow, 20-22 Sep. 2000). Such meetings give chance to look for not only new ideas concerning climate change, but also practical applications of obtained results. We are aware of great possibilities available in the field of co-operation and even though we achieved the emissions level below the obligations accepted by our country it does not mean that we can consider that problem to be solved. The economic growth brings still new dangers and therefore the realisation of the convention conclusions will be difficult and expensive.

It is however worth remembering that the climate of our planet and the life standard of future generations depend on our today's actions.

Antoni Tokarczuk
Ministry of Environment of the Republic of Poland